

**БАЯНХОНГОР АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Баянхонгор аймгийн Өлзийт сумын Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 2025 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: БНА-2026/009/НА-СТА-ОНТС

Цахим хуудас: www.audit.mn
Баянхонгор хот
2026 оны 02 дугаар сарын 16-ний өдөр

Баянхонгор аймаг дахь Төрийн аудитын газрын
Дарга, тэргүүлэх аудитор Б.Мөнхбат
Утас: 70442584 Цахим хаяг: munkhbatb@audit.gov.mn
Аудитын менежер М.Алтантуяа
Утас: 70442424 Цахим хаяг: altantuyam@audit.gov.mn
Аудитор Д.Цэдэвцэвээн
Утас: 89204984 Цахим
хаяг: Tsedevtseveend@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

1.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	<u>297,552,694.00</u>	<u>173,398,923.40</u>
31	МӨНГӨН ХӨРӨНГӨ	294,729,994.00	165,576,223.40
312	Банканд байгаа бэлэн мөнгө	294,729,994.00	165,576,223.40
3121	Төгрөг	294,729,994.00	165,576,223.40
31211	Төрийн сангийн харилцах	294,729,994.00	165,576,223.40
33	АВЛАГА	2,822,700.00	7,822,700.00
335	Бусад авлага	2,822,700.00	7,822,700.00
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	2,822,700.00	7,822,700.00
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	<u>297,552,694.00</u>	<u>173,398,923.40</u>
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	<u>297,552,694.00</u>	<u>173,398,923.40</u>
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	297,552,694.00	173,398,923.40
512	Хуримтлагдсан үр дүн	297,552,694.00	173,398,923.40
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	297,552,694.00	297,552,694.00
51220	Тайлант үеийн үр дүн	00.00	-124,153,770.60
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	<u>297,552,694.00</u>	<u>173,398,923.40</u>

1.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан
 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	863,159,218.00	630,497,764.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	281,544,034.00	88,552,500.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	281,544,034.00	88,552,500.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	281,544,034.00	88,552,500.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	281,544,034.00	88,552,500.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	581,615,184.00	541,945,264.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	101,447,584.00	84,627,964.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	101,447,584.00	84,627,964.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	480,167,600.00	457,317,300.00
1330	Төсвийн захирагчдаас	480,167,600.00	457,317,300.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	751,910,380.00	754,651,534.60
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	751,910,380.00	754,651,534.60
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	751,910,380.00	754,651,534.60
220001	Барилга байгууламж	751,910,380.00	754,651,534.60
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	111,248,838.00	-124,153,770.60
5	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	111,248,838.00	-124,153,770.60

1.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	<u>863159218.00</u>	<u>625,497,764.00</u>
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	281,544,034.00	83,552,500.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	281,544,034.00	83,552,500.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	281,544,034.00	83,552,500.00
1200042	Туслах үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	281,544,034.00	83,552,500.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	581,615,184.00	541,945,264.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	581,615,184.00	541,945,264.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	101,447,584.00	84,627,964.00
132007	Орон нутгийн хөгжлийн сангаас санхүүжих	480,167,600.00	457,317,300.00
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	<u>863,159,218.00</u>	<u>625,497,764.00</u>
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	751,810,380.00	754,651,534.60
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	751,810,380.00	754,651,534.60
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	751,810,380.00	754,651,534.60
220001	Барилга байгууламж	751,810,380.00	754,651,534.60
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	<u>-751,810,380.00</u>	<u>-754,651,534.60</u>
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	111,348,838.00	-129,153,770.60
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	183,381,156.00	294,729,994.00
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	294,729,994.00	165,576,223.40

1.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны нэр, төрөл	Устгалын өмнөх			
	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан үр дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
2023 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	-	-	186,303,856.00	186,303,856.00
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	-	-	186,303,856.00	186,303,856.00
Тайлант үеийн үр дүн	-	-	111,248,838.00	111,248,838.00
2024 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	-	-	297,552,694.00	297,552,694.00
2025 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	-	-	297,552,694.00	297,552,694.00
Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	-	-	297,552,694.00	297,552,694.00
Тайлант үеийн үр дүн	-	-	(124,153,770.60)	(124,153,770.60)
2025 оны 12-р сарын 31-наарх үлдэгдэл	-	-	173,398,923.40	173,398,923.40

1.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны нэр, төрөл	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
НИЙТ ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН ОРЛОГО БА ТУСЛАМЖИЙН ДҮН	929,247,600.00	920,227,458.00	9,020,142.00	99
Татварын бус орлого	929,247,600.00	625,497,764.00	303,749,836.00	67.31
Нийтлэг татварын бус орлого	70,000,000.00	83,552,500.00	(13,552,500.00)	119.36
Төсөв байгууллагын өөрийн орлого /туслах/	70,000,000.00	83,552,500.00	(13,552,500.00)	119.36
Тусламжийн орлого	100,000,000.00	84,627,964.00	15,372,036.00	84.63
Төсвөөс санхүүжих	100,000,000.00	84,627,964.00	15,372,036.00	84.63
Улсын төсөв орон нутгийн төсөв хоорондын шилжүүлэг	464,558,000.00	457,317,300.00	7,240,700.00	98.44
Орон нутгийн хөгжлийн нэгдсэн сангаас шилжүүлсэн орлого	464,558,000.00	457,317,300.00	7,240,700.00	98.44
Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	294,689,600.00	294,689,600.00	-	100
3.1.01.2 НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	929,247,600.00	754,651,534.60	138,828,665.40	84.46
3.1.01.2.2 ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	929,247,600.00	754,651,534.60	138,828,665.40	84.46
4 Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	294,729,994.00	(294,729,994.00)	-
5 Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	165,576,223.40	(165,576,223.40)	-

2. Завсрын аудит

Сумын ОНХС-ын хөрөнгөөр хийгдсэн ажлуудын хөрөнгөд ИТХ-аар тогтоол гаргуулан эзэмшигч тогтоогоогүй зөрчил илэрсэн. Энэ нь Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хуулийн 77 дугаар зүйлийн 77.3 дах заалт "Орон нутгийн өмчид хамаарах үндсэн хөрөнгийг бусдын өмчлөлд шилжүүлэх, барьцаалах, шинээр олж авах асуудлыг гагцхүү иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал, түүний хуралдааны чөлөөт цагт Хурлын дарга шийдвэрлэнэ; гэсэн заалтыг зөрчсөн байсныг завсрын аудитаар илрүүлж зөрчлийг арилгасан.

3. Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

1. Аймгийн ОНХС-ын хөрөнгөөр 2024 онд хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн 160,000.0 мянган төгрөгийн 0.4 шугамын өргөтгөлийн ажлыг аймгийн Засаг даргаас эрх шилжүүлсэн ба тендер зарлаж 141,150.0 мянган төгрөгийн гэрээг Алтанзавьяа ундарга ХХК-тай байгуулсан ба тендерийн хэмнэлт болох 15,000.0 мянган төгрөгөөр 2024.10.17-ны өдөр шийдний хайрцаг хийх нэмэлт гэрээг Биндэр УБН ХХК-тай байгуулсан байна.

Энэ нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.2.Энэ хуулийн 3.1-д заасан этгээдийн үйл ажиллагаанд санхүүгийн сахилга бат, хэмнэлтийн горимыг мөрдүүлэх, үр ашгийг нэмэгдүүлэхтэй холбогдсон харилцаанд энэ хуулийг мөрдөх ба бусад хуульд өөрөөр заасан бол энэ хуульд заасныг дагаж мөрдөнө, 13 дугаар зүйлийн 13.1.3.хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээний худалдан авах ажиллагааны үр дүнд бий болсон хэмнэлтийг зарцуулахгүй байх" гэсэн заалтыг зөрчсөн байна. ТЭЗ-ын аудитаар тус зөрчлийг авч үзэхээр оруулав.

2. Шилэн дансны системд төсөв, өмч, хөрөнгө, мөнгө зарцуулсан 58,400.0 мянган төгрөгийн 23 гэрээ, захирамж, шийдвэр, таван сая төгрөгөөс дээр 201,00.0 мянган төгрөгийн 9 орлого, зарлагын гүйлгээг тус тус мэдээлээгүй байна. Энэ нь Шилэн дансны тухай хуулийн 6.4.8.бонд, зээл, өрийн бичиг, баталгаа, түүнтэй адилтгах санхүүгийн бусад хэрэгсэл, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн гэрээ, төсөв, өмч, хөрөнгө, мөнгө зарцуулах, өр, авлага үүсгэсэн аливаа шийдвэр; 6.4.4.таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий худалдан авсан бараа, ажил үйлчилгээний нэр, санхүүжилтийн хэмжээ, нийлүүлэгчийн нэр, хаяг,6.4.5.цалингийн зардлаас бусад таван сая төгрөгөөс дээш үнийн дүн бүхий орлого, зарлагын мөнгөн гүйлгээг гүйлгээ тус бүрээр, гүйлгээний агуулга, хүлээн авагчийн нэр; гэсэн заалтыг зөрчсөн байна.

Аудитын явцад шилэн дансны мэдээллийг нөхөн мэдээлүүлж Төсвийн төвлөрүүлэн захирагчийн санхүүгийн тайланд хийх дараагийн аудитаар анхаарч үзэх асуудалд оруулсан.

4. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 5,000.0 мянган төгрөгийн 2 зөрчил илэрснийг зөвлөмж хүргүүллээ. Үүнд:

4.1 Зөвлөмж

4.1.1 Аймгийн Засаг дарга БИ ЭС АЙ" ХХК-тай байгуулсан "Байгаль орчныг хамгаалах, уурхай ашиглах, үйлдвэр баталгаажуулахтай холбогдсон дэд бүтцийг хөгжүүлэх, ажлын байр, нэмэгдүүлэх тухай гэрээ"-ны 4.1 дэх хэсэгт заасны дагуу Өлзийт сумын ОНХС-ын дансанд 2025.10.27-ны өдрийн дотор 25,000.0 мянган төгрөгийн хандив олгоно гэж заасан байхад 2,000.0 мянган төгрөг ОНХС-ын дансанд шилжүүлсэн ба үлдэгдэл 5,000.0 мянган төргийг санхүүгийн тайланд авлагаар тусгасан байна

Энэ нь Аймгийн Засаг дарга БИ ЭС АЙ" ХХК-тай байгуулсан "Байгаль орчныг хамгаалах, уурхай ашиглах, үйлдвэр баталгаажуулахтай холбогдсон дэд бүтцийг хөгжүүлэх, ажлын байр, нэмэгдүүлэх тухай гэрээ"-ны 4.1 дэх хэсэг "Сумын Орон нутгийн хөгжлийн сангийн дансанд 25,000.0 мянган төгрөг шилжүүлнэ" гэсэн заалтыг зөрчсөн байна.

Өгсөн зөвлөмж: Гэрээний үүргийг гүйцэтгэгчээр хэрэгжүүлж үлдэгдэл 5,000.0 мянган төгрөгийн хандивыг ОНХС-ын дансанд төвлөрүүлэх зөвлөмж өгөв.

4.1.2 Сумын ОНХС-ын хөрөнгөөр хэрэгжүүлэхээр баталсан төсөл арга хэмжээнээс Засгийн газрын 2024 оны 02 дугаар тогтоолоор баталсан харьцуулалтын аргаар худалдан авч болох төсөвт өртгийн дээд хязгаарт заасны дагуу тендер зарласан 5 төсөл арга хэмжээний 3-ыг 05 дугаар сарын 31-ний өдрөөс хойш зарласан байна.

Энэ нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1.1 дэх хэсгийг зөрчсөн байна.

Өгсөн зөвлөмж: Цаашид Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1.1, 13.1.2 дахь заалтыг хэрэгжүүлж ажиллах Зөвлөмж хүргүүлэв. Зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх хугацааг 2026.05.30-ны өдрийн дотор ирүүлэхээр хүргүүллээ.

Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчлийн нэгтгэл:

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл (мянган төгрөгөөр)

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцох албан шаардлага		Дараагийн аудитаар анхаарах	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Сумын ОНХС-ын хөрөнгөөр хэрэгжүүлэхээр баталсан төсөл арга хэмжээнээс Засгийн газрын 2024 оны 02 дугаар тогтоолоор баталсан харьцуулалтын аргаар худалдан авч болох төсөвт өртгийн дээд хязгаарт заасны дагуу тендер зарласан 5 төсөл арга хэмжээний 3-ыг 05 дугаар сарын 31-ний өдрөөс хойш зарласан байна.	1	-					1	-				
Аймгийн Засаг дарга БИ ЭС АЙ" ХХК-тай байгуулсан "Байгаль орчныг хамгаалах, уурхай ашиглах, үйлдвэр баталгаажуулахтай холбогдсон дэд бүтцийг хөгжүүлэх, ажлын байр, нэмэгдүүлэх тухай гэрээ"-ны 4.1 дэх хэсэгт заасны дагуу Өлзийт сумын ОНХС-ын дансанд 2025.10.27-ны өдрийн дотор 25,0 сая төгрөгийн хандив олгоно гэж заасан байхад 20.0 сая төгрөг ОНХС-ын дансанд шилжүүлсэн ба үлдэгдэл 5.0 сая төгрөгийг санхүүгийн тайланд авлагаар тусгасан байна	1	5,000.0					1	5,000.0				
Дүн	2	5,000.0	-	-			2	5,000.0	-	-		

3. Төсвийн захирагчийн ангиллаар аудитад хамрагдсан байдал ба санал дүгнэлтийн талаарх мэдээллийн нэгтгэл

№	Төсвийн захирагчийн ангилал	Байгууллага, нэгжийн тоо				Санал дүгнэлтийн хэлбэр			
		Аудитад хамрагдах	Үүнээс: Аудит хийсэн хэлбэр			Зөрчилгүй	Хязгаарлалттай	Сөрөг	Дүгнэлт өгөхөөс татгалзсан
			Санал дүгнэлт гаргасан	Түүвэрт хамруулсан	Аудит хийгээгүй				
А	1	2	3	4	5	7	8	9	10
1	ТШЗ			+					
2	Төсөл, хөтөлбөр								
3	ЗГТС								
4	ТТЗ								
5	ТЕЗ								
	НИЙТ			+					